

Олена Линдюк

докторант кафедри філософії, теорії та історії державного управління,
НАДУ при Президентіві України, к.держ.упр.

МЕТОДОЛОГІЯ ДОСЛІДЖЕННЯ МОДЕРНІЗАЦІЇ ДЕРЖАВНОЇ СЛУЖБИ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ

У статті здійснено обґрунтування методології модернізації державної служби в умовах глобалізації, виокремлення її основних складових та виконуваних нею функцій. Визначено, що правильний підбір методологічного інструментарію модернізації дасть змогу обґрунтувати найбільш оптимальну модель модернізації державної служби в умовах глобалізації, оскільки методологія модернізації державної служби є ядром теоретико-концептуального обґрунтування цих процесів. Розроблено теоретико-методичну концепцію дослідження модернізації державної служби в умовах глобалізації та визначено її логічну архітектуру і проблемне поле аналізу модернізації державної служби.

Ключові слова: державна служба, модернізація державної служби в умовах глобалізації, методологія модернізації державної служби в умовах глобалізації.

Olena Lyndyuk

doctoral candidate of the Department of philosophy, history and theory of public administration,
ORIPA NAPA under the President of Ukraine, PhD in Public Administration

METHODOLOGY FOR THE RESEARCH OF CIVIL SERVICE MODERNIZATION IN THE CONTEXT OF GLOBALIZATION

Ukrainian society is undergoing a difficult period of development of the civil service system in the context of globalization, and therefore seen important developments of methodologies for analyzing the impact of globalization on the modernization of the civil service. Scientific studies of modernization processes make it possible to predict the further development of the state, to determine the conditions of stability, to form the mechanisms of effective civil service.

The aim of the article is the substantiation of the methodology of the civil service modernization in the context of globalization, isolation of its main components, the development of theoretical and methodological concept of civil service modernization research in the context of globalization and the definition of its logical architectonics and the problem field of analysis.

The methodology perform certain functions, such as determination the ways of knowledge acquisition, which reflect dynamic processes and phenomena; direction of the researcher to achieve the research objectives; provision the versatility and completeness of the information necessary for the cognition of the investigated processes or phenomena; help to replenish the new information to the science theory; creation a system of scientific information and logical and analytical tools of scientific knowledge.

Modern methodological approaches to the study of the civil service modernization in the context of globalization, in order to justify its model of modernization and improvement of its effectiveness lies in defining the principles and processes of modernization under the influence of globalization, relationships as between the elements, components and subsystems of civil service, so and the entire system of civil service and society in general, and analysis capabilities of the impact of globalization on the quality of its modernization. The use of this methodological approach makes it possible to effectively identify the contradictions generated by modernization period and develop effective recommendations for further modernization.

The most important requirements for the choice of methodological tools and conceptual approaches to modernizing the civil service in the context of globalization are the ability to identify such laws that allow expanding the state, the essential characteristics, trends and prospects of the research object in the context of globalization. Therefore, the relevant units in the process may be the institutions, relationships, quality and value, various processes and cultural phenomena.

In general theoretical level, the complementation of methodologies and principles of civil service modernization in the context of globalization has to be held. In particular, the principles should establish requirements for the structural elements of the civil administration methodology (subject, object, methods, tools, actors, spheres of influence, etc.) and the methodology of civil service modernization in the context of globalization has to become the basis of the principles in the formation of concepts, strategies and theories, and to write scientific positions so that their content is based on the principles of civil service.

Methodology for the research of civil service modernization in the context of globalization is a systematic approach, essential components of which are goal - subject - object - process - conditions – the result that makes it possible to investigate systematically and comprehensively from the various sides and in the dynamics the all components of the civil service modernization and content of public administration relations. The main characteristic of modern civil service methodology is the service nature of public power, the main criterion of which is man centrism. The elements of the civil service modernization methodology in the context of globalization is a complex system of conceptual-categorical apparatus, principles, norms, values, paradigms, theories and methods themselves that provides cognitive and practical activity. Improvement of the civil service modernization methodology in the context of globalization it is advisable to carry out in such areas as the study of theoretical principles (laws, principles, concepts and categorical apparatus, conceptualization, design, scientific substantiation, modeling), providing practical guidance (mechanisms, tools, instruments, methods, forms), determining resource support (political, institutional, human, informational, technical, material and time resources); the introduction of systematic monitoring (evaluation of the effectiveness and results of modernization, analysis, control), which will help to provide theoretical and methodological justification of modernizing the civil service in the context of globalization and

the practical implementation of innovative mechanisms of its modernization. The above determines the relevance, scientific, theoretical and practical significance of the chosen research topic and its structure.

Key words: *civil service modernization in the context of globalization, the methodology of civil service modernization in the context of globalization.*

Елена Лындюк

*докторант кафедри філософії, теорії та історії державного управління,
НАГУ при Президенті України, к.гос.упр.*

МЕТОДОЛОГИЯ ИССЛЕДОВАНИЯ МОДЕРНИЗАЦИИ ГОСУДАРСТВЕННОЙ СЛУЖБЫ В УСЛОВИЯХ ГЛОБАЛИЗАЦИИ

В статье осуществлено обоснование методологии модернизации государственной службы в условиях глобализации, выделены ее основные составляющие и выполняемые методологией функции. Определено, что правильный подбор методологического инструментария модернизации позволит обосновать наиболее оптимальную модель модернизации государственной службы в условиях глобализации, т.к. методология модернизации государственной службы является основой теоретико-концептуального обоснования этих процессов. Разработаны теоретико-методическая концепция исследования модернизации государственной службы в условиях глобализации и определены ее логическая архитектура и проблемное поле анализа модернизации государственной службы.

Ключевые слова: *государственная служба, модернизация государственной службы в условиях глобализации, методология модернизации государственной службы в условиях глобализации.*

Постановка проблеми

Мета

Вигляд основного матеріалу

Аналіз останніх досліджень і публікацій

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми

✎ Українське суспільство переживає складний період розбудови системи державної служби у контексті глобалізаційних процесів, у зв'язку з чим вбачається важливим напрацювання методології аналізу впливу глобалізаційних процесів на модернізацію державної служби. Методологія модернізації державної служби є ядром теоретико-концептуального обґрунтування цих процесів. Наукове пізнання модернізаційних процесів потребує правильного підбору методологічного інструментарію для пошуку найбільш оптимальної моделі модернізації державної служби в умовах глобалізації. Адже наукові дослідження модернізаційних процесів дають змогу прогнозувати подальший розвиток державотворення, визначати умови стабільності, формувати механізми ефективного державної служби.

✎ Питання методології досліджували багато науковців у різних галузях знань. Аналіз робіт сучасних вітчизняних науковців В. Бакуменка, Т. Василевської, Р. Войтович, В. Князева, Т. Пахомової, П. Петровського, Ю. Сурміна та інших свідчить, що важливі проблеми методології державного управління займають провідне місце в їх роботах. Незважаючи на велику увагу вчених до питань методології державного управління, проблема методології модернізації державної служби в умовах глобалізації залишається недостатньо вивченою. Вказане визначає необхідність подальшого наукового дослідження зазначеної проблеми.

✎ Наукове пізнання модернізації державної служби в умовах глобалізації потребує обґрунтованого відбору теоретико-методологічного інструментарію для визначення найбільш оптимальних її моделей. З метою теоретичного обґрунтування і наукового пізнання модернізаційних явищ і процесів у державній службі слід застосувати методологію модернізації як сукупності філософсько-управлінських підходів. Проте, зазначена проблема не була предметом розгляду вченими.

✎ Метою статті є обґрунтування методології модернізації державної служби в умовах глобалізації, виокремлення її основних складових, розробка теоретико-методичної концепції дослідження модернізації державної служби в умовах глобалізації та визначення її логічної архітектури і проблемного поля аналізу проблеми.

✎ Для отримання максимально об'єктивної систематизованої інформації про явища та процеси модернізації державної служби в умовах глобалізації можливе використання різних методологій з метою здійснення концептуального викладу цілей, мети, змісту, методів дослідження.

Методологія виконує певні функції, а саме: визначає способи здобуття знань, які відображають динамічні процеси й явища; спрямовує дослідника на шлях, на якому досягається певна науково-дослідницька мета; забезпечує всебічність і повноту отримання інформації, необхідної для пізнання досліджуваних процесів чи явищ; сприяє поповненню новою інформацією теорії науки; допомагає в уточненні, збагаченні, систематизації термінів і понять у науці; створює систему наукової інформації, що ґрунтується на об'єктивних фактах, і логіко-аналітичний інструмент наукового пізнання [10, с. 56].

Термін «методологія» (від грец. μέθοδος – правильний шлях, шлях дослідження) неоднозначно трактується в сучасній державно-управлінській науці. Методологія визначається як загальна теорія методів пізнання, яка частково збігається з теорією пізнання і одночасно є ширшою за гносеологію, оскільки її цікавлять не лише методи пізнання, а й методи різних форм діяльності. Вона являє собою специфічну діяльну систему, складовими якої є принципи, категорії, теорії, парадигми і методи, що мають специфічне цільове призначення, пов'язане з реалізацією діяльності; виступає як спосіб діяльності, спосіб організації діяльносної системи. Цей підхід заслуговує на увагу, оскільки він інтегрує всі основні складові методології

[5, с. 7]. Методологія розглядається як багаторівневе утворення, вищим рівнем якого є філософська методологія, далі йде загальнонаукова методологія, а на нижчому рівні стоїть методологія галузевих видів науки. Тобто розрізняється методологія загальнонаукова; міждисциплінарного рівня; окремих наук. Така ієрархія має системний характер, тому що всі її сходинки складають цілісний методологічний організм. Як система вона інтегрує в собі категорії, принципи, норми, цінності, парадигми, теорії і методи в деяку цілісну систему, що має диференціацію за основними видами діяльності і поєднує їх у цілісність, та є поліфункціональним утворенням, виступає як спосіб діяльності, спрямований на її організацію і реалізацію [5, с. 8].

Е. Юдін в широкому розумінні трактує методологію як «вчення про структуру, логічну організацію і методи діяльності» [12, с. 31]. На думку Р. Войтович, «методологія наукових досліджень – це система принципів, форм та способів здійснення дослідницької діяльності» [1, с. 5]. Вона розглядається як система методів пізнання, у т. ч. конкретних. За такого підходу вона виступає у вигляді певного набору методів діяльності. Недоліки цього підходу в тому, що методологія, з одного боку, звужується до розуміння лише методів і лише методів пізнання. Тут виключається методологічна роль принципів, теорій і парадигм. З іншого боку, методологія в цій транскрипції стосується тільки пізнавальної діяльності. Насправді діяльність характеризується принаймні трьома її різновидами: пізнавальним, практичним і оцінним, які доповнюють один одного в реальній життєдіяльності [5, с. 7].

Методологію модернізації державної служби в умовах глобалізації розкриваємо як «сукупність світоглядних засад і конкретних знань про наукові методи пізнання та зміни реальності, що складають філософсько-теоретичну основу дослідження і практики державної служби. Вона впливає з методологічної функції науки, обумовлюється загальними концептуальними підходами, досягнутим рівнем наукового знання і включає в себе філософські підходи, постулати та принципи, а також відповідні теорії» [4, с. 10]. Слушно зазначає Т. Пахомова, що методологія має містити складові, що поєднуються за такими ознаками: належністю до теоретичних засад (закони, принципи, закономірності, категорійний апарат); практичним спрямуванням (форми, методи, інструментарій); ресурсним забезпеченням (політичні, інституціональні, кадрові, інформаційні, матеріально-технічні, часові ресурси) й оцінним характером (моніторинг результатів функціонування) [6].

Важлива роль у процесі модернізації державної служби в умовах глобалізації «належить методології – свідомому використанню узгоджених ідей, цілей, мотивів, методів та засобів діяльності» [7]. Однак дослідження в цьому аспекті носять несистемний та непослідовний характер, що свідчить про досить низький рівень усвідомлення методології модернізації державної служби в умовах глобалізації в Україні.

Логіку дослідження доцільно направити на вивчення найменш вивчених та найбільш суперечливих аспектів, що є предметом наукових розвідок. Розробляючи теоретико-методичну концепцію дослідження модернізації державної служби в умовах глобалізації та визначаючи його логічну архітектуру і проблемне

поле аналізу, виходимо із таких міркувань: методологія модернізації державної служби в умовах глобалізації являє собою складну систему категорій, принципів, норм, цінностей, парадигм, теорій і самих методів, що забезпечують теоретико-пізнавальну і практичну діяльність. Кожний елемент у структурі методології модернізації державної служби в умовах глобалізації здійснює своє специфічне призначення і водночас реалізує системоутворюючу функцію. Так, категорії задають зміст використовуваним поняттям, відображають об'єкти і комунікацію між суб'єктами діяльності. Принципи визначають відповідні точки діяльності, формують її загальні напрями. Норми виступають у вигляді раціональних вимог до діяльності. Цінності надають особистісної і суспільної значущості державній службі. Парадигми забезпечують інтеграцію всіх складових методології та їх реалізацію. Теорії додають обґрунтованості, аргументованості діяльності. Методи виступають як механізм діяльності, способи її здійснення [2, с. 88; 4, с. 11].

Оскільки теорії визначаються як системи об'єктивних обґрунтованих знань у певній сфері діяльності (закономірності, парадигми, доктрини, понятійний апарат тощо), дослідження доцільно спрямувати на визначення теоретичних засад модернізації державної служби в умовах глобалізації.

Аналіз методологічних проблем системного пізнання і модернізації державної служби неможливо здійснювати ефективно, не визначивши чітко сутність основних понять даної сфери пізнання. Саме визначення понять, їх сутності, ролі та місця серед інших категорій і складає основну частину формування методології державної служби. Тому формування теоретичного рівня дослідження розпочнемо зі здійснення узагальненого процесу отримання знання шляхом з'ясування сутності державної служби, закономірностей її модернізації в умовах глобалізації. Тобто на цьому рівні нам важливо сформувати понятійно-категорійний апарат і систему знань щодо модернізації державної служби в умовах глобалізації, дослідити та використати відповідні теорії, в яких розкриваються всезагальні зв'язки та формуються закони функціонування явищ об'єктивної дійсності.

Методологія модернізації державної служби в умовах глобалізації має базуватись на загальних і спеціальних підходах формування інструментальної й операційної основи для вироблення теоретичних понять і категорій із відповідних проблемних питань. Однак, у кожному з таких підходів важливо вміло поєднати організаційні засоби та індивідуальні засоби, які пов'язуються із суспільними запитами й вимогами, що висуваються суспільством.

Методологією дослідження модернізації державної служби в умовах глобалізації є системний підхід, основними складовими якого є: ціль – суб'єкт – об'єкт – процеси – умови – результат, що дає змогу системно та комплексно дослідити з різних сторін, у динаміці розвитку всі складові модернізації державної служби та зміст державно-управлінських відносин. Системний підхід сприяє визначенню стратегії наукового дослідження модернізації державної служби з позицій системно-цільового, структурно-функціонального, системно-діяльнісного, системно-порівняльного, системно-генетичного, системно-елементного,

системно-інтегративного, системно-комунікативного, системно-управлінського і системно-історичного та інших підходів [8, с. 10].

Методологію модернізації державної служби в умовах глобалізації як науковий феномен, безпосередньо пов'язаний з пізнавальною процедурою, можна розглядати: а) крізь призму її складових компонентів (приймів, засобів, способів, методів, методик і т.д.) – в такому аспекті методологія виступає інструментом дослідження певних конкретних зовнішньо основоположних об'єктів (явищ) (мова йтиметься про методологію в онтологічному розумінні); б) як сферу наукового пізнання самого інструментарію пізнання, тобто як науку про методи, прийоми, способи і пізнання – у межах такого підходу об'єктом (предметом) дослідження виступає вже сама методологія; тут можна говорити про методологію в гносеологічному розумінні.

Загальне та особливе у застосуванні системного методу вимагають аналізу системи державної служби, з одного боку, як складової частини більшої системи, з іншого – з точки зору її сутності, внутрішньої структури, зв'язку окремих складових. Державна служба з позицій системного підходу має вивчатися як цілісна, складноорганізована система, як саморегульований механізм.

На загальнотеоретичному рівні доцільно забезпечити взаємодоповнення методології і принципів модернізації державної служби. Зокрема, принципи повинні встановлювати вимоги до структурних елементів методології модернізації державної служби в умовах глобалізації (об'єкт, предмет, методи, засоби, суб'єкти, сфери впливу тощо), а методологія модернізації державної служби в умовах глобалізації повинна стати підґрунтям, основою для принципів при формуванні модернізаційних концепцій, стратегій і теорій, випускати наукові положення так, аби їх зміст базувався на принципах державної служби.

Основним завданням дослідження на феноменологічному рівні є встановлення причинно-наслідкових зв'язків між реперними фактами. В цьому процесі відбувається формування загальної структури наукової теорії, яка зберігається та удосконалюється на наступних рівнях. В цілому ця структура складається з наступних складових елементів: універсальний закон (більш коректне та обережне визначення – узагальнююча гіпотеза); сингулярна пропозиція; сингулярний прогноз [9, с. 33].

Методологія модернізації державної служби в умовах глобалізації посідає одне із чільних місць у процесі модернізації державної служби, оскільки визначає проблеми модернізації та стан функціонування органів державної влади на кожному із етапів розвитку державної служби. Зміст сучасної методології складають комплекс методів і методологічних зв'язків між різними інститутами державної служби, що виявляються в науковому пошуку та пізнанні здійснюваних державою заходів.

Підтримувана в дослідженні методологія в якості основного управлінського механізму модернізації державної служби в умовах глобалізації розглядає інститути. Принциповим тут є орієнтація не стільки на зміну вже сформованого інституційного дизайну державної служби, скільки на модернізацію. Основна роль тут відводиться не проектному (орієнтованому

на конкретні результати і обмежені терміни), а процесному підходу (орієнтованому на правила і процедури). Такий підхід дає змогу розробити спеціальну стратегію узгоджених змін на різних рівнях інституцій державної служби як ключову умову вирішення проблем. Принципове значення відіграють інститути модернізації та правила, що впливають на процеси змін.

Важливо враховувати, що державна служба перебуває в постійному русі від минулого до майбутнього, її сучасне – просто фаза між тим, що відбулось, і тим, що відбувається. В сучасному мають місце відголоски, сліди минулого і потенційні паростки майбутнього [11, с. 86]. В таких випадках, в т. ч. і в рамках даного дослідження, мова має йти про синтез методів системного та компаративного аналізу, основних постулатів структурного функціоналізму з елементами історико-генетичного методу. Найважливіше полягає в тому, щоб при поясненні поточних подій у системі державної служби доцільно спиратись в аналізі не лише на процеси, що безпосередньо спостерігаються [3, с. 10]. Для нас важлива не вся сукупність подій, ідей та об'єктів, що складають історичний спадок, а лише ті фрагменти історичного надбання, які не просто зберігаються в сучасному, а й тісно переплетені з ним [11, с. 90].

Загальна цінність методології зумовлена її основним призначенням – регулювати й оптимізувати процес людської діяльності шляхом її раціоналізації. Забезпечення процесу модернізації державної служби в умовах глобалізації здійснюється за допомогою системного, структурно-функціонального, програмно-цільового методів, моделювання і прогнозу, а також форм (інструментів) управлінської діяльності. Така наукова база модернізації державної служби має на меті не лише сформувати майбутню оптимальну інноваційну модель модернізації державної служби в умовах глобалізації, але й запобігати ризикам, які виникатимуть при впровадженні інновацій у сферу державної служби [7].

Дослідження соціокультурного контексту, в якому функціонують і розвиваються сучасні системи державної служби, потребує застосування міждисциплінарного підходу. Адже лише останній дає змогу віддзеркалити різноманітні форми модернізаційного процесу державної служби в умовах глобалізації в його історичній ретроспективі та проекції на належний стан державної служби.

Методологія модернізації державної служби в умовах модернізації – результат дискурсу, в межах якого здійснюються процеси взаємодії різних когнітивних стратегій осягнення модернізації державної служби в умовах глобалізації, визначаються фундаментальні методологічні засади її пізнання. Вона складається із трьох взаємозалежних частин – доктринально-ідеологічної (розглядається як парадигма дослідницького бачення модернізації державної служби), стратегічної (царина підходів, що зумовлюють загальну спрямованість дослідження модернізації державної служби, вибір стратегії її осягнення) та інструментальної (є системою когнітивних практик, своєрідним набором методологічних інструментів у створенні знань про модернізацію державної служби в умовах глобалізації).

Основною характеристикою сучасної методології модернізації державної служби в умовах глобалізації виступає сервісний характер державно-владної діяль-

ності, основним критерієм якого виступає людиноцентризм.

Отже, сучасні методологічні підходи до дослідження модернізації державної служби в умовах глобалізації з метою обґрунтування її моделі модернізації та покращення її ефективності, полягають в визначенні принципів, процесів модернізації під впливом глобалізації, взаємозв'язків і взаємовідносин як між елементами, компонентами та підсистемами державної служби, так і всією системою державної служби з суспільством в цілому, і можливості аналізу впливів глобалізації на якість її модернізації. Саме використання такого методологічного підходу дає змогу ефективно визначити протиріччя, породжені періодом модернізації, та виробити ефективні рекомендації щодо подальшої модернізації.

Найважливішими вимогами до вибору методологічного інструментарію і концептуальних підходів модернізації державної служби в умовах глобалізації є: здатність виявлення таких закономірностей, які дають змогу розкрити стан, сутнісні характеристики, тенденції та перспективи об'єкта дослідження в умовах глобалізації. Тому релевантними одиницями в цьому процесі можуть виступати інститути, відносини, якості й цінності, різноманітні процеси й культурні феномени.

На загальнотеоретичному рівні має відбутися взаємодоповнення методології та принципів модернізації державної служби в умовах глобалізації. Зокрема, принципи мають встановлювати вимоги до структурних елементів методології державного управління, а методологія модернізації державної служби в умовах глобалізації має стати базисом, основою для принципів при формуванні концепцій, стратегій та теорій, виписувати наукові положення так, аби їх зміст засновувався на принципах державної служби.

Методологією дослідження модернізації державного управління в умовах глобалізації є системний підхід, суттєвими компонентами якого є: цілі – об'єкт – об'єкт – процеси – предмет – методи – засоби – сфери впливу – умови – результат, що створює можливість системно та комплексно дослідити з різних сторін, у динаміці розвитку всі складові модернізації державної служби та зміст державно-управлінських відносин. Основною характеристикою сучасної методології державної служби виступає сервісний характер державно-владної діяльності, основним критерієм якого виступає людиноцентризм. Елементами методології модернізації державної служби в умовах глобалізації є складна система понятійно-категорійного апарату, принципів, норм, цінностей, парадигм, теорій і самих методів, яка забезпечує пізнавальну і практичну діяльність.

Удосконалення методології модернізації державної служби в умовах глобалізації доцільно здійснювати за такими напрямками, як обґрунтування теоретичних засад (законо, закономірності, принципи, понятійно-категорійний апарат, концептуалізація, проектування, наукове обґрунтування, моделювання); забезпечення практичного спрямування (механізми, інструменти, засоби, важелі, методи, форми); визначення ресурсного забезпечення (політичні, інституціональні, кадрові, інформаційні, технічні, матеріальні, часові ресурси); запровадження системного моніторингу (оцінка ефективності та результатів модернізації, аналіз, контроль),

що дасть змогу забезпечити теоретико-методологічне обґрунтування моделі модернізації державної служби в умовах глобалізації і практичного впровадження інноваційних механізмів її модернізації. Зазначене зумовлює актуальність, науково-теоретичну й практичну значущість обраної теми дослідження та його структуру.

Перспективи подальших розвідок у даному напрямку вбачаємо у дослідженні синергетичної концепції модернізації державної служби, яка інтегрує різні теоретичні підходи та методологічні ідеї, що, в свою чергу, дасть змогу виявити нові інтерпретаційні можливості дослідження модернізації державної служби в умовах глобалізації та досягнути модернізації системи державної служби у різних ракурсах.

Література.

1. Войтович Р. В. Логіка, методологія та методика наукових досліджень у державному управлінні : опор. конспект до дистанц. курсу : навч. посіб. / Р. В. Войтович. – Київ : Центр навч. л-ри, 2005. – 117 с.
2. Державне управління : підручник : у 2 т. / Нац. акад. держ. упр. при Президенті України ; ред. кол. : Ю. В. Ковбасюк, К. О. Ващенко, Ю. П. Сурмін [та ін.]. – Київ : Дніпропетровськ : ДРІДУ НАДУ, 2012. – Т. 1. – 564 с.
3. Кантор К. М. История против прогресса (опыт культурно-исторической генетики) / К. М. Кантор. – М. : Наука, 1992. – 147 с.
4. Ковбасюк Ю. В. Наука державного управління в умовах системних державно-управлінських трансформацій / Ю. В. Ковбасюк // Вісн. НАДУ. – 2012. – № 1. – С. 5–20.
5. Методологія державного управління як галузі науки : наук. розроб. / авт. кол. : Ю. П. Сурмін, В. Д. Бакуменко, А. О. Краснейчук. – Київ : НАДУ, 2010. – 32 с.
6. Пахомова Т. І. Механізми функціонування системи державної служби в період суспільних реформ : автореф. дис. на здобуття наукового ступеня д-ра наук з держ. упр. : спец. 25.00.03 / Пахомова Т. І. ; Нац. акад. держ. упр. при Президенті України. – Київ, 2007. – 32 с.
7. Петровський П. М. Цінність гуманітарної методології постмодернізму для демократичного врядування [Електронний ресурс] / П. М. Петровський. – Режим доступу : http://www.nbu.gov.ua/old_jrn/Soc_Gum/Phd/2011_14/21_Pet.pdf.
8. Теоретико-методологічні засади державного управління: формування понятійного апарату : метод. рек. / авт. кол. : В. В. Корженко, В. В. Говоруха, О. Ю. Амосов та ін. ; за заг. ред. В. В. Корженка. – Київ : НАДУ, 2009. – 56 с.
9. Філософські проблеми державного управління : навч.-метод. матеріали / авт. кол. : В. М. Князєв, Ю. В. Бакаєв, Т. Е. Василевська та ін. ; за заг. ред. В. М. Князєва. – Київ : НАДУ, 2012. – 52 с.
10. Шейко В. М. Організація та методика науково-дослідницької діяльності : підручник / В. М. Шейко, Н. М. Кушнарєнко. – [5-те вид., стер.]. – К. : Знання, 2006. – 308 с.
11. Штомпка П. Социология социальных изменений / П. Штомпка ; пер. с англ. ; под ред. В. А. Ядова. – М. : Аспект Пресс, 1996. – 416 с.
12. Юдин Э. Г. Системный подход и принцип деятельности. Методологические проблемы современной науки / Э. Г. Юдин. – М. : Наука, 1978. – 392 с.